

Tag på tur til Lushage

Overdrev og kystskrænt

Et bakket kystlandskab

På sydspidsen af Helgenæs ligger Lushage. Det er et vildt og bakket område, der aldrig har været opdyrket. I stedet har husdyr græsset på skrænterne i århundreder. Derfor henligger området i dag som et smukt overdrev med en lav, blomster- og græsrig vegetation med spredte tornebuske, som dyrene ikke har spist.

Kystskrænterne ved Lushage er i konstant forandring, da undergrunden består af plastisk ler. Det har den egenskab, at det er hårdt, når det er tørt, men bliver næsten flydende, når det er vådt. Det betyder, at store stykker af skrænterne skrider langsomt ned mod havet.

Lushage ligger ca. en times kørsel fra Aarhus og er helt klart et besøg værd. Her finder man et usædvanligt flot landskab og et meget varieret plante- og dyreliv. Fra skrænterne er der mod øst udsigt til øen Hjelm og mod nord til Tunø og nordspidsen af Samsø. Turen kan klares på ca. en halv time, men terrænet er bakket og ujævnt, og stien er ikke lige tydelig alle steder. Til gengæld er naturoplevelsen uovertruffen. Du kan finde inspiration til at forlænge gåturen i Naturstyrelsens vandretursfolder over Helgenæs: <http://naturstyrelsen.dk/publikationer/2015/jun/helgenaes>

Danske Plantesamfund i Botanisk Have

I Danske Plantesamfund i Botanisk Have kan du se planter og typiske landskaber fra den østjyske natur. Du kan bl.a. opleve stranden, heden og de karakteristiske østjyske kystskrænter – i miniaturreformat.

Med denne folder får du mulighed for på egen hånd at opleve Lushage på det sydlige Helgenæs. Her kan du opleve landskabet og de planter, der har tilpasset sig de lune forhold på de sydvendte skrænter. Turen er ca. 1,7 km lang og tager 45 minutter. I folderen kan du også finde aktiviteter for de mindste i familien.

I Botanisk Have har vi desuden turfolderen til disse lokaliteter:

- Mågeøen ved Ugelbølle Strand
- Sindbjerg og Stoubjerg ved Silkeborg

Del dine billeder på Instagram #mindanskenatur

Praktiske oplysninger

Færdsel: Ophold og færdsel til fods er tilladt på offentlige arealer, på veje og stier, på udyrkede arealer, der ikke er indhegnet, og på stranden. Læs mere om færdsel og ophold i naturen på: www.naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/regler-i-naturen/hvor-maa-jeg-faerdes

Gangbesværede: Området er ikke egnet for gangbesværede eller til kørsel med barnevogne.

Rutevejledning: Kør til Esby på Helgenæs. Herfra køres sydpå ad Klæbjergvej, til du når parkeringspladsen.

Adressen er: Klæbjergvej, 8420 Knebel.

sciencemuseerne.dk/botanisk-have
facebook.com/botaniskhaveaarhus
Botanisk Have · Peter Holms Vej · 8000 Aarhus C

NORDEA FONDEN
til natur og miljø

SCIENCE MUSEERNE
AARHUS UNIVERSITET

Overdrevets planter

Lushage har et såkaldt storebæltsklima med mindre nedbør og flere solskinstimer end i resten af Danmark. Det giver mulighed for, at der på skrænterne kan vokse en del steppeplanter, der er tilpasset tørre og varme forhold.

På skrænterne kan du blandt andet se blodrød storkenæb, der bærer store lilla blomster. Navnet "blodrød" kommer af, at nogle af bladene får en klar rød farve – især ud på sommeren. Du kan også finde gul evighedsblomst, der er tæt beklædt med grå hår på stængel og blade.

Der findes også særlige steppe-græsser som for eksempel glat rottehale, der har samlet sine mange bittesmå blomster i en dusk, der ligner rottens nøgne hale. I forsommeren blomstrer knold-ranunkel, der har en lille knold nederst på stænglen, hvor planten gemmer næring til næste års vækst, og den flotte bakke-nellike, der er almindelig på tørre steder i store dele af Danmark.

I forbindelse med Lushages dynamiske kystskrænter ligger et vidtstrakt overdrev. Et overdrev er et tørt og lysåbent område, der har været græsset kontinuerligt i en meget lang periode. I dag findes overdrevene typisk på stejle skrænter, for eksempel langs kysterne, hvor det har været for besværligt at opdyrke jorden. I tidligere tiders landbrug var overdrevene vigtige for husdyrgræsningen.

Knold-ranunkel blomstrer i maj – juni.

Glat rottehale er en relativt sjælden plante i Danmark.

Den meget hårede gul evighedsblomst blomstrer i juli – september.

De lilla blomster på blodrød storkenæb kan opleves i juni – juli.

Den lyserøde bakke-nellike blomstrer i juni – august.

Lushage

På de tørre og varme skrænter ved Lushage kan du opleve en spændende natur fyldt med plantearter, som man ikke finder ret mange andre steder i landet. Det rige planteliv skaber også mulighed for et rigt dyreliv, især af insekter og fugle.

Lushages planteliv

På græssede sydvendte skrænter finder man ofte såkaldte steppeplanter. De er tilpasset en varm, tør og ofte næringsfattig levevis, og har ellers deres udbredelse i varmere egne af Europa.

Normalt forbinder man stepper med områder langt inde i landet. Men i Danmark finder man typisk "stepper" langs kysterne i den centrale del af Kattegat, fra Djursland og ned gennem Storebælt. Du kan læse mere om planterne på den anden side af folderen.

1

Et farverigt flor

Allerede fra om foråret er overdrevet ved Lushage dækket af et farverigt blomsterflor, der skifter udseende året igennem. I slutningen af april og i maj lyser overdrevet op af hulkravet kodriver og kornet stenbræk, der giver overdrevet et gult og hvidt skær. Samtidig blomstrer buske som slåen og hvidtjørn.

I juni afløses de af knold-ranunkel og bakke-nellike, der sammen med en række andre blomster, farver overdrevet i gult, lyserødt, blåt og hvidt. Sætter du dig ned et øjeblik, vil du hurtigt kunne spotte en mængde forskellige planter – noget der netop er karakteristisk for overdrevet.

4

Skarv

Helt ude på den yderste spids af Lushage kan du se en flok store, sorte fugle, der sidder på stenene med vingerne løftet. Det er skarver, der er i gang med at tørre deres vinger. Skarven jager efter føde under vand, og for at undgå opdrift er dens fjerdragt ikke vandafvisende, som den er hos andre fugle. Derfor bliver skarven gennemblødt i løbet af undervandsjagten. Bagefter sidder den og lufttør sine vinger, så den kan blive varm og tør igen.

5

De tornede buske og træer

Græssende dyr spiser ikke kun græs og andre urter, men også bladene på små træer og buske. Det kan planterne ikke tåle. Derfor ligger overdrevet som et åbent område. Dog kan du på Lushage se spredte buske af slåen, tjørn og vilde roser. De kan vokse her, fordi de har torne, og derfor vil dyrene helst ikke spise dem. Ved Lushage græsser Naturstyrelsens skovkvæg. De fungerer som effektive naturplejere, så overdrevet holdes åbent og giver plads til de mange lyselskende planter, der vokser her.